

Referat: Domnia faraonului Ptolemeu al III-lea Evergetul

În vremea sa Egiptul Lagizilor atinge maxima întindere, depășind 100 000 de kilometri patrati. Când s-a instalat pe tronul Ptolemeilor, în 246 î.e.n., avea 37 de ani și mostenea un imperiu puternic, întărit de cei doi înaintași ai săi. La moartea sa, în 221 î.e.n. (avea 62 de ani și a murit, se pare, otrăvit de fiul său, Ptolemeu al IV-lea, 221–204 î.e.n., poreclit în deriziune, datorită acestui act, Philopator = iubitorul tatalui), se putea intitula, chiar o și facuse, stăpînul Mediteranei. În ciuda înfrângerilor pe care Ptolemeii le-au suferit în hotărîtoarele batalii navale purtate, a nimicirii flotei lui Ptolemeu al III-lea de către Antigonos Gonatas (regele Macedoniei, 276–239 î.e.n.) în lupta de lângă insula Andros, tot teatrul maritim a fost cel în care s-a manifestat suprematia Egiptului Lagid.

Prin porturile Alexandriei și Naucrulisului se efectua mai mult de jumătate din tranzitul maritim mediteranean, iar Ptolemeu al III-lea dispunea de atâtea pentere și heptere de luptă, încât nici o înfrângere, chiar de proporțiile celei de la Andros, nu-i putea stîrbi forța navală. Ptolemeu al III-lea a urmarit, firește, aceeași tîntă ca și înaintași: stăpînirea Asiei Mici și a insulelor egeene. La moartea lui Antiochos al II-lea, în 247 î.e.n., Ptolemeu al III-lea a considerat problema succesiunii în regatul Seleucizilor ca aparținându-i. Seleucos al II-lea Kalinikos, fiu al lui Antiochos și mostenitor de drept, se văzu contestat de Ptolemeu al III-lea, care, invocînd răzbunarea surorii sale (Berenice, fiica a lui Ptolemeu al II-lea, soția lui Antiochos al II-lea), asasinată de Paodice, prima soție a lui Antiochos, declanșă "al treilea război sirian" (246-241 î.e.n.), numit și războiul lui Laodice.

La început, trupele lui Ptolemeu al III-lea obțin mari succese, străpungînd apărarea seleucidă, trecînd, într-un mars fulger, peste Siria și Mesopotamia, atîngînd Tigrul. Dar, în 245 î.e.n., principalele orașe ale Siriei și Babilonului trec de partea lui Seleucos al II-lea Kalinikos, care traversează într-un mars eroic muntii Taur și în prima importantă ciocnire cu ostile lui Ptolemeu al III-lea obține o victorie hotărătoare. Tot atunci se produce și dezastrul de la Andros, parte integrantă a acestui război sirian (Gonatas a fost aliatul permanent al Seleucizilor contra Ptolemeilor). În ciuda situației de front precare, prin manevre și presiuni abile, dar și prin forța armelor, datorită considerabilei puteri economice și militare a Egiptului, la care adăugăm și slăbirea taberei adversarilor în urma certurilor dinastice (Antiochos Hieras, fratele lui Seleucos, se răscoală în 241 î.e.n.), Ptolemeu al III-lea iese cu pozițiile întărite din acest război.

Astfel, își consolidează stăpînirea asupra Efesului și Miletului, asupra Ciliciei, Cariei, coastelor Traciei (cu Cheronesul tracic), insulelor din nordul egeean, insulelor Samos și Lesbos. Prin soția sa, Ptolemeu al III-lea moștenește regatul Cyrenei. În acest fel, el și-a asigurat controlul absolut al Mediteranei și al Marii Negre. Reuși, prin daruri și favoruri, să-și apropie preotimea egipteană (încă de temut), care-l supranumi "Binefacătorul" (=Evergetul), probabil și datorită readucerii în Egipt, în timpul campaniilor siriene și persane, a idolilor egipteni luați de Cambyse și Darius. Dar acest imperiu, maritim în exterior și birocratic în interior, suferea de lipsa de randament a muncii supusilor egipteni.

Edificată pe mare de o flotă de război și comercială incomparabilă la acea vreme cu vreo alta,

hegemonia Egiptului elenistic va fi naruita pe uscat. in trei decenii dupa moartea lui Ptolemeu al III-lea, Egiptul, sub loviturile lui Antiochos al III-lea cel Mare , va pierde Siria si libera decizie in politica externa. Aceasta din urma mai ales datorita aparitiei in Mediterana a unei puteri tinere - Roma. Dupa pacea de la Apameea, din 188 i.e.n., Roma devine arbitrul lumii elenistice. Puterea Egiptului se va limita numai la Valea Nilului, jucand un rol secundar in viata internationala. Chiar si traditiile culturale ale Alexandriei vor fi preluate de alte centre ale elenismului (Pergamul si Rhodosul), iar posesiuni traditionale ale Egiptului (Cyrena, Cipru) devin provincii romane. Fundata pe baze atat de subrede, fara legaturi profunde cu poporul pe care-l stapanea, dinastia Lagizilor, dupa ce pana la Ptolemeu al III-lea a avut reazemul unor suverani cu personalitate proeminenta, va sfarsi lamentabil de muscatura viperei-aspid.